

Департамент культури і туризму, національностей та релігій
Чернігівської обласної державної адміністрації

КЗ „Чернігівська обласна бібліотека для дітей”
Чернігівської обласної ради

Книги-ювіляри 2022 року

Чернігів – 2021

**Департамент культури і туризму, національностей та релігій
Чернігівської обласної державної адміністрації**

КЗ „Чернігівська обласна бібліотека для дітей”
Чернігівської обласної ради

Книги-ювіляри 2022 року
(Інформаційний дайджест)

Чернігів – 2021

УДК 028:016

К 53

Відповідальна за випуск **Т.М. Клюй**
Комп'ютерна верстка, набір та оформлення **О.В. Дорохова**
Літературні редактори **Г.М. Вечерська, Н.І. Шеша**

Книги-ювіляри 2022 року : інформаційний дайджест /
КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей» ; відділ
методології бібліотечної роботи з дітьми ; укладач,
комп'ютерна верстка О.В. Дорохова. – Чернігів, 2021. – 24 с.

Книги, як і люди, мають свій рік народження. Рік 2022 багатий на ювілейні книжкові дати. У дайджесті зібрані твори української та зарубіжної літератури.

Матеріал призначено для сімейного читання, бібліотекарів, усіх зацікавлених.

Зам. № 7

© КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»

Книги-ювіляри 2022 року

У кожного народу існують перлини книжного мистецтва. Такі книжки збагачують знаннями, допомагають краще зрозуміти навколишній світ і знайти у ньому своє місце, розкривають таємниці і пробуджують мрії. Книги розвивають нашу мову і вчать висловлювати думки, вони додають сил і натхнення, а також ставлять перед нами питання, над якими варто задуматися. До вашої уваги найвідоміші твори української та зарубіжної літератури, що відзначають ювілейні дати.

/// Українські книги-ювіляри ///

185 років повісті Григорія Квітка-Основ'яненка «Конотопська відьма» (1837).

Сатирично-реалістична повість «Конотопська відьма» була створена 1832 року, а видана тільки у другій книзі «Малоросійських оповідань» письменника.

Студія: Національна кіностудія художніх фільмів ім. О. Довженка
Режисер: Г. Шигаєва Рік: 1990

Аудіокнига «Конотопська відьма»:

<https://4read.org/711-grigory-kvtka-osnovyanenko-konotopska-vdma.html>

165 років роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада» (1857).

Перший україномовний історичний роман, який відображає відомі історичні події, а саме Чорну раду у Ніжині 1663 року доби Руїни.

Українською мовою вперше надрукований 1857 року у Санкт-Петербурзі.

Аудіокнига «Чорна рада»:

<https://4read.org/941-panteleymon-kulsh-chorna-rada.html>

135 років драмі Михайла Старицького «Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці» (1887).

Старицький Михайло Петрович увійшов в історію вітчизняної культури як видатний майстер слова, редактор, видавець, громадський діяч, меценат, один із основоположників українського театру. Слова української народної пісні XVIII ст. стали назвою соціально-побутової драми, яка користується популярністю і у сучасних театральних репертуарах.

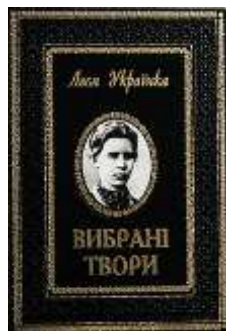
Аудіокнига «Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці»:

<https://www.truyenmp3.net/uk/stories/marusya-churai-oi-ne-hodi-gritsu-ta-i-na-vechornitsi-audiokniga>

135 років поемі **Лесі Українки «Русалка» (1887).**

Поема «Русалка» була написана 1885 року, вперше опублікована у виданні «Перший вінок», жіночий альманах, виданий коштом і заходом Наталії Кобринської і Олени Пчілки у Львові лише 1887 року. Поема входила до збірки «На крилах пісень».

130 років поезії в прозі **Дніпрової Чайки «Дівчина-чайка» (1892).**

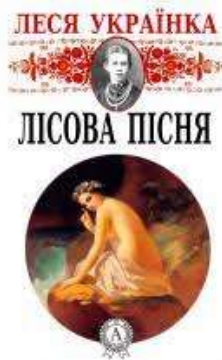
Легенда про дівчину, яка жертвуючи власним життям, врятувала козаків...

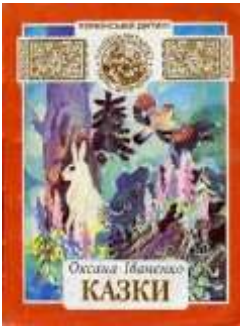
110 років драмі-феєрії **Лесі Українки «Лісова пісня» (1912).**

Драма-феєрія «Лісова пісня» була написана влітку 1911 року у Кутаїсі. Вперше опублікована в «Літературно-науковому віснику» 1912 року.

Аудіокнига «Лісова пісня»:

<https://4read.org/1809-ukrayinka-lesya-lsova-psnya.html>

85 років казці Оксани Іваненко «Джмелик» (1937).

Казка «Джмелик», що входить до циклу письменниці «Лісові казки», була вперше видана видавництвом «Дитвидав». У ній - знання про звички, спосіб життя, зовнішній вигляд «лісових мешканців».

85 років збіркам віршів Наталії Забіли «Ластівки» та «Веснянка» (1937).

Дві збірки віршів письменниці для дітей дошкільного віку вийшли у видавництві «Дитвидав».

85 років оповіданню Миколи Трублаїні «Пустуни на пароплаві» (1937).

Веселі оповідання про двох руденьких бешкетних мавпочок, які з'явилися на пароплаві біля берегів Африки.

65 років оповіданню оповіданню Миколи Трублаїні «Мандри Закомарика» (1957).

«Хоча Закомарик ледве діставав носом до столу, але був надзвичайно хоробрий та відважний. Якось він дуже наївся каші, набрався сили і вирішив зробитися приборкувачем диких звірів».

65 років поемі **Платона Воронько «Казка про Чугайстра» (1957).**

У драматичній поемі переплітається тема Другої світової війни у Карпатах та карпатських легенд про Чугайстра, у якого діти шукали допомоги.

60 років казці **Михайло Стельмаха «Маленька Оленка» (1962).**

Казка про дівчинку Оленку, яка дуже хотіла вирости.

55 років збірці **Євгена Гуцало «3 горіха зерня» (1967).**

До збірки входить 16 оповідань про цікаві дитячі характери, чистоту людських стосунків, дружбу. Книжечка письменника вийшла у видавництві «Веселка» з малюнками М. Поповича.

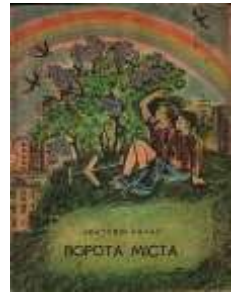
55 років збірці **Лариси Письменної «Жар-пташенята» (1967).**

Збірка казок письменниці вийшла у видавництві «Веселка». За сюжетом казка нагадує міф, як колись заєць був хоробрим, їжак - з м'якою шерстю, зима була лише високо у горах, а на Землі не цвіли квіти...

45 років твору **Анатолія Качана «Ворота міста» (1977).**

Книжка вчить бачити світ прекрасним, поетичним навіть тоді, коли говорить про буденні речі.

45 років збірці **Анатолія Костецького «Все про мене» (1977).**

До збірки «Все про мене» увійшли дитячі вірші письменника: «Канікули»; «Про дорослих»; «Краватка для жирафа»; «Що сталося»; «Вірш-райдуга»; «Лінь» тощо.

40 років твору **Всеволода Нестайко «Загадка старого клоуна» (1982).**

Фантастичні мандрівки у минуле міста Києва від часів Ярослава Мудрого до кінця XX століття.

35 років збірці **Анатолія Костецького «Мінімакс – кишеньковий дракон, або День без батьків» (1987).**

До збірки «Мінімакс - кишеньковий дракон, або День без батьків» увійшли казкові, фантастичні пригодницькі повісті «Хочу літати», «Суперклея

Христофора Тюлькіна», «Мінімакс – кишеньковий дракон, або День без батьків» та «Все як справді».

35 років збірці Ліни Костенко «Бузиновий цар» (1987).

Збірка віршів для дітей дошкільного віку, які наповнені ніжністю, любов'ю до всього, що є у царстві Флори: дрімучі зарості лопухів і кропиви, ніжний бузок і розкішна бузина.

/// Зарубіжні книги-ювіляри ///

325 років творам великого французького казкаря Шарля Перро «Попелюшка, або Кришталева туфелька», «Кіт у чоботях», «Синя борода», «Казки матінки Гуски, або Історії і казки минулих часів з повчаннями», «Хлопчик-мізинчик» (1697).

210 років знаменитим казкам Братів Грімм «Король-жабеня, або Залізний Генріх», «Білосніжка», «Рапунцель» (1812), які виховали не одне покоління дітей.

195 років твору Вільгельма Гауфа «Карлик Ніс» (1827).

Відома казка німецького письменника входить в альманах «Олександрійський Шейх і його невільники».

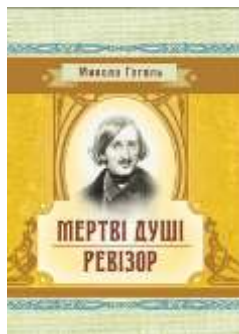

185 років чудовій казці данського письменника **Ганса Християна Андерсена «Нове вбрання короля» (1837).**

Казка про те, як шахраїв та підлабузників викрив маленький хлопчик, посоромивши самого короля. В українській мові фраза хлопчика, який викрив «вбрання» короля, - «А король - голий!» - стала крилатим виразом. Її вживають, коли розкриваються якісь непривабливі або нереальні властивості обговорюваної людини або об'єкта.

180 років роману **Миколи Гоголя «Мертві душі» (1842).**

Роман був надрукований у травні 1842 року. Перший переклад роману українською мовою здійснив І.Я. Франко у 1882 році.

170 років роману **Гаррієт Бічер-Стоу «Хатина дядька Тома» (1852).**

Роман був написаний у 1851 році, друкувався спочатку у журналі «Національна ера», згодом був виданий окремою книжкою. Він став одним із бестселерів XIX ст., мав велике значення для становлення літератури протесту у наступні десятиліття, привернув громадську думку до проблем ліквідації рабства. Вперше виданий українською мовою у 1918 р.

155 років роману Жуля Верна «Діти капітана Гранта» (1865-1867).

Пригодницький роман оповідає про подорожі експедиції, що розшукує зниклого капітана Гранта, спираючись на залишене ним послання. Роман «Діти капітана Гранта» став першою книгою трилогії Жуля Верна, до якої входять також його пізніші романи «Двадцять тисяч льє під водою» та «Таємничий острів», поєднані спільними персонажами.

150 років книзі казок Миколи Вагнера «Казки Кота-Мурлики» (1872).

150 років книзі Жуля Верна «Навколо світу за 80 днів» (1872).

Пригодницький роман заснований на реальній подорожі американця Джорджа Френсиса Трейна (1829–1904).

140 років роману **Марка Твена «Принц і злидар» (1882).**

“Принц і злидар” - перша і найвідоміша історична повість Марка Твена, в якій за допомогою казкового сюжету розкриваються недоліки державної й судової системи Англії XVI століття. Герої твору - англійський принц і хлопчик-злидар

- міняються ролями та із захватом пристосовуються до нових умов життя, хоча на їхню долю випадають не лише приємні миті. У кінці книги головні герої розуміють, що життя кожної людини має свої принади та свої труднощі і лише мудрі й гідні вчинки роблять нас по-справжньому щасливими.

125 років роману **Етель Войнич «Овід» (1897).**

Роман присвячений визвольній боротьбі італійського народу у 30-40 роки XIX століття. Твір неодноразово перекладали українською мовою М. Лисиченко (1929), М. Рябова (1929), Я. Галан (1948).

120 років збірці **Редьярда Кіплінга «Казки просто так» (1902).**

Друга дитяча всесвітньо відома збірка казок про тварин: про Кішку, що гуляла сама по собі, про допитливе слоненя, про те, як у Леопарда з'явилися плями, як Краб грався морем, як було написано перший лист та винайдено абетку.

120 років твору **Беатріс Поттер «Казка про Кролика Пітера» (1902).**

Чарівні казки Беатріс Поттер - це своєрідна класика, полюбився не тільки дітям, а й дорослим.

105 років казці **Корнія Чуковського «Крокодил» (1917).**

Перша назва казки у віршах - «Ваня і крокодил» (журнал «Нива», додаток «Для дітей»).

115 років книзі **Сельми Лагерлеф «Дивовижна подорож Нільса з дикими гусьми» (1907).**

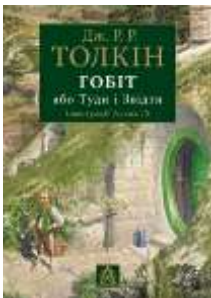
Казкова повість Сельми Лагерлеф спочатку замислювалася автором як захоплюючий посібник з географії Швеції, але в якийсь момент письменниця вирішила поєднати в одному творі географію і казку. Написана яскравою мовою, книга принесла письменниці великий успіх, була перекладена багатьма мовами світу і увійшла до золотого фонду дитячої літератури.

100 років повісті-феєрії **Олександра Гріна**
«Пурпурові вітрила» (1922).

Твір російського письменника О.Гріна про віру в диво і всеперемагаючу, піднесену мрію.

85 років повісті **Джона Р.Р. Толкіна** «Гобіт, або
Туди і Звідти» (1937).

Ця дивовижна історія водночас є преамбулою до «Володаря перснів». Першими слухачами повісті-казки стали власні діти письменника, яким він переказував написане вечорами.

Готовий рукопис спочатку показав своєму другу С. Льюїсу. Сьогодні цей твір є справжньою класикою дитячої літератури.

85 років повісті-казці **Ларрі Яна** «Незвичайні
пригоди Карика і Валі» (1937).

Повість-казка друкувалась у журналі «Костер» та окремою книгою у «Дитвидаві». Фантастична повість розкриває дітям загадковий та дивовижний мікросвіт, у якому панують комахи, де відбувається боротьба за виживання.

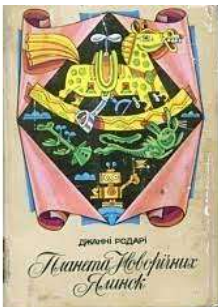

80 років казці Антуана де Сент-Екзюпері «Маленький принц» (1942).

Маленький принц - це символ людини-мандрівника у Всесвіті, що шукає прихований сенс речей і власного життя. Це не просто казка-притча у традиційному вигляді, а модернізований, пристосований до проблем нашого часу її варіант, що містить безліч деталей, натяків, образів, взятих з реалій ХХ століття.

70 років оповіданню американського письменника Ернеста Хемінгуея «Старий і море» (1952).

В основі твору розповідь про кубинського рибалку Сантьяго, його боротьбу з гігантською рибиною, що стала найбільшою здобиччю в його житті. Хемінгуей присвятив книгу своєму видавцеві Чарлзу Скрібнеру та літературному редакторові Максвеллу Перкінсу.

60 років казці Джанні Родарі «Планета новорічних ялинок» (1962).

Письменник легко та невимушено привніс у казку сучасне життя з його незвичними для казки проблемами. Казкова повість відправляє у світ планети-утопії,

знайомить маленьких читачів із чудернацьким календарем, багатьма незвичними та цікавими подіями. Вперше українською мовою книга була надрукована у журналі «Всесвіт», № 11, 1968 р.

65 років оповіданню **Миколи Носова**
«Фантазери» (1957).
Веселі оповідання про школярів.

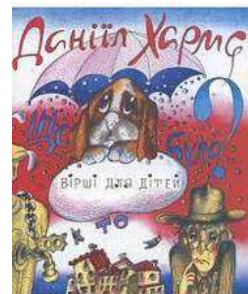

65 років повісті **Пола Гелліко**
«Томасина» (1957).

Розповідь про маленьку дівчинку, в якій померла мати і яка всю свою любов віддавала кішці. Але кішка її загинула. І дівчинка не знає, як буде жити без неї... Ця книжка про те, як важко жити і маленькій, і дорослій людині без доброти і співчуття, а також про любов і вірність. Тільки любов здатна сотворити чудо, чиста, щира любов, яка може перемогти навіть смерть.

55 років збірці **Данііла Хармса** «Що то було?» (1967).

У збірку увійшли дитячі вірші письменника 1928-1940 років та прозові твори. Пустотливі, веселі, ігрові вірші письменника вчать дитину сприймати світ радісно і жваво, пробуджують дитячу уяву.

50 років казці Тетяни Александрової «Домовичок Кузька» (1972).

Чи знаєте ви, що у вашому будинку живе казка? Так-так, саме у вашій квартирі! «Де?», - питаєте ви. Та просто під віником, або в холодильнику, або на деку в духовці чи в коробці з дитячими іграшками... Не вірите? То, може, ви навіть не знаєте, що таке балабушки?

Може, ви навіть не здогадуєтесь, що є хатинка для поганого настрою і хатинка для гарного настрою? Це негайно треба виправити! І допоможе вам у цьому домовичок Кузька, якого у своєму будинку колись підгледіла письменниця Тетяна Александрова. Адже хто-хто, а він напевне знає, що таке казка і де її шукати. А ще він знає... Та що казати? Краще прочитайте цю книжку, і ви самі впевнитесь, що казка поруч!

30 років книжці Ульфа Старка «Чи вмієш ти свистіти, Йоханно?» (1992).

Цікава історія про дружбу хлопчиків та старого чоловіка з притулку для похилих людей, яка дає їм найважливіший у житті досвід чуйності

та любові.

**45 років збірці віршів Агнії Барто
«Переклади з дитячого» (1977).**

Зустрічі з дітьми різних країн, жагуче прагнення пізнати їх думки і почуття викликали у письменниці особливий інтерес до віршів самих дітей. Результатом цього і стала ця збірка віршів, в якій Агнія Львівна переклала з

різних мов дитячі вірші.

«Книги-ювіляри 2022 року»

(Інформаційний дайджест)

Відповідальна за випуск **Т.М. Клюй**
Комп'ютерна верстка, набір та оформлення **О.В. Дорохова**
Літературний редактор **Г.М. Вечерська, Н.І. Шеша**

Видавець та виготовлювач
КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»
вул. Рокоссовського, 22-А, м. Чернігів, 14032

Тел. 95-19-45, 95-18-62
<http://ostrovskogo.com.ua>
[mail:ostrovskogo@online.ua](mailto:ostrovskogo@online.ua)

вул. Рокоссовського, 22-А, м. Чернігів, 14032

Тел. 95-19-45, 95-18-62

<http://ostrovskogo.com.ua>

[mail:ostrovskogo@online.ua](mailto:ostrovskogo@online.ua)